

Çirkin, fakir ve en zengin

Mehmet Akşit

Bakıyorum, bir takım televizyon kanalları, dergiler ve gazeteler el ele vermişler, sıkır sıkır oyunlar, kıkır kıkır işveler, pırl pırl renkler, vur patlasınlar, çal oynasınlar arasından sanki hep aynı mesajı iletiyorlar: “Kişinin gerçek mutluluğa erişmesi ancak harcayıp harcayıp bitiremeyeceği kadar çok para kazanması ile mümkün olur. Bir insan çokook zengin olursa, evler mevler, yatlar matlar, kızlar, mızlar arasında hayatını, tıklar tıklar, o biçim yaşar gider”.

Ne var bunda, bırak millet eğlensin diyebilirsiniz. Bırakmasına bırakacağım da hani şu bilimsel yorumlama illeti var ya, illa beni zıpır zıpır gezdireceğine derin derin düşündürüyor.

Bu hayat felsefesinde çirkinlere yer olmadığına göre, kendi kendime, tanıdığım çirkin insanları gözden geçirir, eğer hepsinin mutsuzluk içinde kıvrandığını tespit edersem, bende bu görüşe dobra dobra inanırım, diyorum.

Tan ağardı ağaracak, sırtımızda çantalar, Afyon-Ankara-Eskişehir kavşağına yakın bir yerdeyiz. Gençlik bu, iki üniversite öğrencisi, hippiler gibi otostop yapıyoruz. Çok uzak olmayan bir benzinciye yürüyoruz. Gelen geçen arabaları durdurmaya çalışırken birden önümüzde birkaç köylü bitiyor: “Selamün aleyküm, affedersiniz siz yolda mı kaldınız?”. “Evet, şey, biz öğrenciyiz” gibi bir şeyler söylüyoruz. Karşımdaki köylüye doğru başımı çevirip bakıyorum. Belli ki hastalık geçirmiş, yüzü darmadağınık. Telaşla gözlerimi köylünün yüzünden kaçırmak isterken, birden gözlerine takılıyorum. Gözlerindeki gizemli gülümseme değişik bir huzur veriyor. “Anlıyorum, merak etmeyin biz sizi otobüse bindiririz”. “Yok yok, olmaz, biz alışkınız, lütfen rahatsız olmayın”. Köylü ısrar ediyor: “Yoksa

karnınız mı aç? Bir tas çorba içer gidersiniz. Bize misafir olun”. Sonra beklemediğimiz bir şekilde, sanırım bizim para almaktan çekindiğimizi düşünerek, benim eski püskü kazağımı değerinden on katı fazlasına satın almak istiyor. Köylünün yüzü, değil korkutmak, giderek gözüme daha bir şirin gözüküyor. O anda o köylünün o yörede yaşayan en mutlu kişi olduğuna inanıyorum.

Her çirkinin mutsuz olduğunu ispat etmekte başarısızım. “Magazin basının” dünya görüşünü kanıtlamak için, belki de her dar gelirlinin mutsuz olduğunu ispat etmek yeterli olabilir.

Bizim köyde şadırvanın önünde oturuyoruz. Beni orta yaşlı bir kişi ile tanıştıyorlar: “İşte bizim köyün çobanı. Sen onun çobanlığına bakma, çok okur ha”. Çoban yanıma geçip oturuyor. “Ne gibi kitaplar okuyorsunuz?” diye soruyorum. “Felsefe ile ilgili olan eserler. Ne zaman fırsat bulsam bir iki satır okumaya çalışırım. Bu bana huzur veriyor”. Aslını sorarsanız çobanın yoksul olup olmadığını bilmiyorum. Ama Karun kadar zengin olmadığı da kesin. Çoban bana birkaç çağdaş filozof ile ilgili fikirlerini bildirdikten sonra: “Çağımızda artık büyük filozoflar yetişmiyor, deniliyor. Bence bu bir eksiklik”. Ben şaşırılmış bir şekilde: “Belki toplumun yapısından, belki de insanın kendini yeterli derece geliştirecek ortamın oluşmamasından ileri geliyor” diyorum. “Peki, günümüzün insanı nasıl tatmin oluyor, gelecekte toplumun görüşleri nasıl şekillenecek, ne dersiniz?” diye soruyor. Ağzımdan: “Amerika ve Avrupa’da enteller Mevlana’dan çok etkileniyorlar” sözleri çıkıyor. Çoban “Evet biliyorum. Bu benim hep ilgimi çekmiştir. Niçin günümüzün modern insanı yüzyıllarca önce yaşamış bir düşünürde aradığını buluyor? Bu konuda neden araştırma yapılmıyor? En önemlisi, çağdaş Mevlanalar neden yetişmiyor?”

Şimdi siz, çirkini, yoksulu bulmuşsun, bir de zengin hayata bak bakalım, görüşüyorsanız, size katılıyorum. Eğer zengin insanlar huzuru, paralarını carcur ederek buluyorlarsa, tamam, ben de bundan sonra bütün enerjimi çok zengin olmaya, sonrada yat kalk “şıkırdamaya” harcayacağım.

14 Ekim 2003 salı günü, Den Haag’da, Dorint otelinde, daha güneş doğmadan uyanıyorum. Duş, sinekkaydı bir tıraş, takım elbise ve kravat, evet artık dünyanın en zengin insanı ile karşılaşmaya hazırım. Belki tahmin ettiniz, sabah kahvaltısından sonra, Microsoft’u kuran Bill Gates ile randevum var.

Her şey, bir kaç ay önce, Microsoft temsilcisinin bana bir e-posta göndermesi ile başladı. “14 Ekimde Bay Gates Hollanda’yı ziyaret edecek. Sizin de içinde olduğunuz 10 kadar profesör ile tanışmak ve bilgi alışverişinde bulunmak istiyor. Katılır mısınız? Bay Gates ile istediğiniz konuları görüşebilirsiniz. Sorularınızı yazılı olarak bize toplantı tarihinden önce göndermenizi rica ediyoruz”.

Kahvaltıdan sonra, hemen otelin yanı başında olan konferans merkezine geçiyoruz. Çok geniş emniyet önlemleri alınmış. O gün, Microsoft’un yazılım şirketleri için bir konferans düzenlediği asılı ilanlardan belli oluyor. Microsoft temsilcisi “Bay Gates sizinle konferansın açılışından önce görüşecek” diyerek bizi merkezin arkasına, çeşitli toplantı salonlarının bulunduğu yere götürüyor. Önce çay, kahve ve pasta ikram ediyorlar. Sonra yan taraftaki toplantı salonuna geçiyoruz. Ortada geniş ve oldukça uzun bir masa ve masanın üstünde çeşitli içecekler var. Herkesin oturacağı yer belli. Bir kaç bayan telaşla ortalıkta koşturuyor. Bize çantalarımızı gözden uzak bir yere koymamızı ve sonrada yerimize geçip oturmamızı rica ediyorlar.

Kapı birden açılıyor, Bill Gates korumaları ile beraber içeri girerek sırtını pencereye

dönmüş bir vaziyette, masanın uzun kısmının tam ortasındaki yerine geçip oturuyor. Kart değiş tokuşu ve el sıkışma gibi davranışlarda bulunmuyoruz. Ben, Bill Gates’in sol tarafında, iki sandalye ötesinde oturuyorum. Aramızda sonradan avukat olduğunu öğrendiğim Amerikalı bir bayan var.

Bill Gates yeni mezun bir genç heyecanı ile “önümüzdeki on yıl içinde insanlığın kullanımına sunabileceğimiz birçok yeni teknolojiyi yaratabileceğimiz için ne kadar şanslıyız” diyerek söze başlıyor. 15 dakika kadar süren konuşmasında bilgisayar ve yazılım teknolojisi ile ilgili çözülmemiş sorunları ve Microsoft’un bu sorunlar karşısında uygulamak istediği araştırma ve geliştirme yöntemlerini özetliyor. Heyecandan olsa gerek bir ara içi su dolu bardağını yere deviriyor. Dikkat ediyorum kullandığı kelimeleri usta bir bilim adamı gibi titizce seçiyor. Toplantıya katılan bütün profesörlerin ağızları bir karış açık. Belli ki “tipik bir Amerikalıdan” yüzeysel bir reklâm konuşması beklerken, karşılarında mesleğini seven, çok bilgili bir “delikanlı” buluyorlar. Daha sonra tek tek sorularımızı soruyoruz. Bizi dikkatle dinliyor, sakın bir şekilde yanıtlıyor. Soru soranla aynı fikirde olmadığı zaman, diklenerek karşısındakine kendisinin yanlış olduğunu kanıtlamasını istiyor. Kendine güvendiği belli. Profesörlerden bazıları bilimsel kelimeler kullanarak baskın çıkmaya çalışıyorlar. Bill Gates’in karşında oturan “process algebra” üzerinde dünyaca meşhur bilim adamı söze başladığı zaman, Bill Gates hemen lafı yapıştırıyor: “Bayım, bizim tercihimiz “process algebra” değil, “phi-calculus” dur. Böyle bir yanıt beklemeyen profesör ise ne diyeceğini şaşırıyor. Bir saat sonunda, Bill Gates bize teşekkür ederek toplantı salonundan ayrılıyor.

Toplantıdan sonra Microsoft temsilcisinin yanına giderek “Bill Gates çok şık giyinmişti” diyorum. Temsilci bana: “Aslında kılık kıyafetine pek dikkat etmez. Paraya da önem vermez. Kendisine ve ailesine parasının çok az bir bölümünü

ayırdı. Geri kalanını hayır için harcıyor. Mutluluğu, mesleğinde, normal bir yaşam sürmekte ve hayır yapmakta buluyor”.

Bilimsel çalışmaların temelini, öne sürülen varsayımları kanıtlama çalışmaları oluşturur. Bilim adamı olarak, matematik ve çeşitli deneysel yöntemlerle, titizlikle ifade etmeye çalıştığımız varsayımların hangi çerçevede geçerli olduğunu tespit etmeye çalışırız. Yazımda okuduğunuz gibi “magazin basının” varsayımlarını bu dünyada ispat

etmek bana kısmet olmadı. Kusuru bende değil, lütfen yaratılmışlığın esprisini sergileyen ve yazımda örnek olarak verdiğim çirkin, fakir ve en zenginde bulunuz.

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

12 Eylül 2004, Enschede

© 2004-2005 Mehmet Akşit. Bu yazılar ancak ticari olmamak koşulu ile kullanılabilir.